

Вітаю з Днем працівників освіти!

Університет — це установа, призначена для того, аби наші діти піднялися на вищий щабель, ніж їхні батьки. І саме від педагогів вищої школи — наставників нової генерації української еліти — залежить, наскільки цей ступінь буде вартіснішим і наскільки ми зуміємо вивчити і виховати нове покоління справжніх громадян і патріотів України.

Львівська політехніка — найстаріший технічний навчальний заклад України та Східної Європи, один із найпрестижніших вітчизняних університетів. Нині тут навчається майже 35 тисяч студентів за 56-ма напрямками підготовки та 102-ма спеціальностями, плідно працюють понад 240 докторів наук і професорів та понад 1000 кандидатів наук і доцентів. У Політехніці не лише навчають, а й виховують — традиціями, новаторським підходом до освоєння професії, високою духовністю, моральністю й культурою поведінки. Саме це творить характер гармонійно розвинутої особистості.

Перед викладацьким складом стоять безліч соціально значущих освітніх і виховних завдань. На кожному з нас лежить особиста відповідальність за цю нелегку, але надзвичайно відповідальну справу.

Засіваймо ж у душах своїх вихованців зерна високої громадянськості й патріотизму, міцні наукові знання й інтелект, аби проросли вони благодатним врожаєм здобутків задля України та її народу. Козацького здоров'я Вам, міцності духу й високих духовних поривань, невичерпної наснаги й творчого оптимізму у Ваших помислах і справах!

Юрій БОБАЛО,
ректор Національного університету
„Львівська політехніка“

Яке значення має професія викладача для суспільства?

Ірина Фаріон, доцент кафедри української мови Львівської політехніки:

Нема важливішої професії

Нема важливішої професії для суспільства, ніж професія викладача, тому що саме викладач є носієм знань, а знання будують державу. І хоч зараз я роздираюся між наукою і політикою, однак — викладацьку роботу точно не покину. Викладацька праця — це не фаш, а місія, викликання, а студентство — найкраща аудиторія для спілкування.

Галина Захарчин, професор кафедри менеджменту організацій Львівської політехніки:

Все залежить від викладача

Ваги викладацької професії в суспільстві не відчуваю, вона знівельована. До того ж в цьому винні й самі викладачі (ті, що не здатні нести це гідне звання), і суспільство (яке не цінує викладацької праці), і держава, яка багато вимагає, але не мотивує свої вимоги перед освітянами. Тож у нас викладач працює, виходячи хіба із власного ентузіазму, любови до своєї роботи й розуміння її важливості.

Орест Лозинський, директор Інституту енергетики та систем керування Львівської політехніки, завідувач кафедри ЕАПУ, професор:

Вища школа виховує еліту нації

Роль викладача завжди була дуже вагомою, тому що вища школа виховує еліту нації. Надзвичайно важливою є й професія вчителя. Нині при вступі в університет бачимо дуже слабких з точки зору інтелекту, загального розвитку абітурієнтів (мудрі діти — швидше виняток, а не правило). І піднести інтелектуальний рівень можуть тільки шкільні вчителі та викладачі вищої школи.

Олена Стасюк, доцент кафедри реставрації та реконструкції архітектурних комплексів Львівської політехніки:

Не шкодую, що стала викладачем

Я не шкодую, що стала викладачем, і знаходжу для себе світлі моменти. Ось, наприклад, тішать цьогорічні першокурсники, які з великим ентузіазмом взялися за навчання. В певний момент життя чітко усвідомлюєш: пора віддавати, а не тільки брати.

Микола Густі, доцент кафедри міжнародної інформації Львівської політехніки:

Треба бути прикладом для молоді

Я не знаю, чи я обрав професію викладача, чи вона мене... У студентські роки не думав про цей фаш, мав бажання займатися наукою. Власне, це намагаюся робити й тепер, бо, вважаю, що викладач має бути досвідченим науковцем, щоб передавати свій досвід студентам. А щоб бути прикладом для молоді, він має стати успішною особистістю, самореалізуватися.

Опитувала Ірина ШУТКА

уроки історії

Двадцятиліття пробудження українства

Нам потрібна незалежна Українська держава

2 жовтня минає 20 років відтоді, коли українська молодь розпочала новий етап в історії України, здійснивши так звану „Революцію на граніті“. Мирною акцією голодування студенти оголосили війну радянській системі, а частину площі Жовтневої революції (нині майдан Незалежності), де розташували свій наметовий табір, назвали територією, вільною від комунізму. І молодь перемогла: Голова Ради Міністрів Віталій Масол пішов у відставку, а вже за рік парламент проголосував за Акт проголошення державної незалежності України і призначив референдум на 1 грудня 1991 року.

„Нам потрібна незалежна Українська держава. Тільки для неї варто жити на світі, вчитися і працювати. Таке рішення Студентського братства було одноставним, — розповідав співголова студентської акції, тоді студент Львівської політехніки, Ігор Коцюруба відразу після повернення з Києва у жовтні 1990 року. — В усі віки молодь була найбільш революційна. Ми маємо міцне коріння, героїчні зразки козацької мужності, стрілецької слави, жертвності воїнів УПА. Сьогодні вирішується доля України, і ми мусимо сказати своє слово. Кожна епоха мала свої методи боротьби. Ми вибрали демократичну, мирну форму для висловлення

Світлина з приватних архівів учасників голодування

Жовтень 1990-го. Львівські політехніки розпочинають акцію студентського голодування на київському граніті.

своєї позиції. Прийняття Верховною Радою студентських вимог — це ще не перемога, це лише перший крок до незалежності України. Більше тішить нас те, що ми досягли своєї другої мети — розбудили народ“ („Львівський політехнік“, № 28, 28 жовтня 1990 року).

Продовження на 10 с. →

до дня бібліотек

За тиждень до професійного свята бібліотекарів львівські політехніки передали в книгозбірню документальні архіви, а працівники бібліотек зустрічалися з колегами з інших міст, підбивали підсумки, обговорювали проблеми

Книгозбірня Львівської політехніки в контексті інформатизації

Архів діячів НТШ передали науковій бібліотеці

Під час відкриття Другої науково-практичної конференції „Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства“ в НТБ Львівської політехніки відбулося передання архіву діячів НТШ Львівській національній науковій бібліотеці ім. В. Стефаника. Це рукописні матеріали, котрі збереглися завдяки тому, що були замуровані у стелі шкільного приміщення малої батьківщини ректора Львівської політехніки професора Юрія Бобала — села Дунаєва Перемишлянського району.

— Коли під час ремонту знайшли ці документи, частину їх передали для експертизи в бібліотеку ім. Стефаника, решту — нашому ректорові, —

розповідає заступник директора НТБ Політехніки з наукової роботи Наталія Кунанець, котра останнім часом

зберігала папери у сейфі бібліотеки до слушної нагоди передати колегам. — Юрій Ярославович люб'язно погодився передати частину архіву, яка зберігалася в нього, бібліотеці ім. Стефаника, щоб сформувати цілісний архів, включити його в науковий обіг, завдяки чому збагатиться наукова громадськість.

Юрій Бобало, через зайнятість, доручив передати документи проректорові з наукової роботи Зорянові Піху. Зорян Григорович вручив дві коробки документів завідувачці відділу рукописів ЛННБ України ім. В. Стефаника Мирославі Дядюк (на світлині). За гідний і безкорисливий вчинок ректора дослідниця пообіцяла допомогти Юрію Ярославовичу з архівними документами, потрібними для написання історії його рідного села.

Закінчення на 5 с. →

міжнародні семінари

Фахово про ПГ та міжнародну екологічну співпрацю

22 — 24 вересня у Львівській політехніці працювала III Міжнародна школа-семінар з невизначеності інвентаризації парникових газів (ПГ).

Її організували Міжнародний інститут прикладного системного аналізу (Австрія), Інститут системних досліджень Польської АН і Львівська політехніка. Учасників привітав ректор Політехніки Юрій Бобало, а безпосередню

участь в її роботі взяла професор кафедри прикладної математики Ростислав Бунь, доцент кафедри міжнародної інформації Микола Густі, аспірантка кафедри ПМ Христина Гамаль та ін.

Півсотні науковців із 20 країн (Корея, США, Бразилія, РФ, Казахстан, Австрія, Польща й ін.) обговорювали такі питання, як досягнення реальних результатів інвентаризації ПГ, обчислення емісій у просторових масштабах, виявлення й аналіз змін емісій, верифікація та виконання зобов'язань, торгівля емісіями, ведення переговорів та ефективне використання невизначеностей тощо. Особливу увагу звернули на можливість застосування наукових досягнень владними, політичними суб'єктами, які ухвалюють рішення, у міжнародній співпраці, пов'язаній із кліматичними змінами:

— Увесь третій день ми присвятили

Світлина Юрія Шутки

моделюванню переговорного процесу: вчені виступили в ролі політиків, членів делегацій на міжнародних переговорах, де кожна країна має свої інтереси та пріоритети (часто антагоністичні), де є багато закулісних домовленостей, а консенсусу досягти треба. Власне, підвищення рівня довіри, з яким повинні робитись національні оцінки емісій, підвищення рівня довіри до продавців квот на емісії і було в центрі нашої уваги, — пояснив співголова наукового комітету III школи-семінару Ростислав Бунь.

За словами Ростислава Адамовича, учасники вважають захід успішним: завдяки участі авторитетних учених (як от Грег Марленд зі США, Матіас Йонас з Австрії, Хав'єр Ханна, представник ООН), добрій організації. За підсумками школи-семінару планують видати збірник статей. Подумали й про наступну зустріч — 2013 рік, Італія.

Альтернативна енергетика — терен для співпраці

Минулої п'ятниці відбувся українсько-польський семінар „Проблеми альтернативної енергетики“.

Україну представили науковці Львівської політехніки, Львівського національного аграрного університету, Польщу — вчені університетів Люблінської та Жешувської політехнік. Зустріч відкрив проректор з наукової роботи Львівської політехніки Зорян Піх. Далі гості презентували свої виші й ознайомилися з інноваційною політикою Львова в напрямку розвитку науки. Також виступила старший експерт Інформаційного центру Програми транскордонного співробітництва Польща — Білорусь — Україна (2007— 2013) Діна Гончарова, яка доповіла про поточний стан Програми та існуючі механізми оформлення

документів для участі в конкурсах проєктів Програми.

На семінарі доповідали про прилади та обладнання, які працюють від альтернативних джерел енергії, і стандарти ЄС та України для установок, які працюють від відновлювальних джерел енергії.

Оскільки, за словами професора кафедри фізики Григорія Ільчука, семінар мав прагматичну мету — розвиток українсько-польської співпраці, „вихід на спільні наукові проєкти“, — представники Львівської політехніки і Політехніки Люблінської, виходячи з актуальності проблем альтернативної енергетики, ухвалили рішення напрацювати запит на спільний українсько-польський проєкт у рамках Програми. З цією метою створено робочі групи.

Ірина ШУТКА

коротко

Під час наради з питань розвитку освіти Львівщини зі заступниками голів РДА та керівниками органів управління освітою, якою керував голова Львівської ОДА Василь Горбаль та його перший заступник Мирон Янків, освітню галузь було визнано пріоритетною в області, повідомила прес-служба ЛОДА. Мирон Янків наголосив на необхідності вирішення питання фінансування галузі.

У Львівській обласній Малій академії наук відбулася урочиста академія з нагоди початку навчального року, повідомляє прес-служба Львівської ОДА. Під час урочистостей перший заступник голови ЛОДА Мирон Янків наголосив, що завдяки роботі МАН виховуються фахівці, спроможні ухвалювати важливі для розвитку країни рішення. Серед учнів академії — 35 переможців та призерів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт (I місце в Україні), що становить 77 % від кількості учасників. 12-ти переможцям призначено стипендію Президента України.

Вчена рада Національного університету „Києво-Могилянська академія“ вважає законопроект про мови неконституційним і пропонує зняти його з розгляду Верховної Ради. Відповідну ухвалу надіслано Президентові Віктору Януковичу і спікеру Володимирі Литвину. В НаУКМА пропонують розробити концептуально інший, новий законопроект за участю фахівців, а не представників окремих політичних сил.

У Кембриджському університеті (Велика Британія) на постійній основі відкривається Українська програма, в межах якої студенти зможуть вивчати українську мову та культуру, повідомив професор Департаменту славістики Кембриджського університету Саймон Франклін. Водночас глава Департаменту славістики університету Емма Віддіс зазначила, що студенти університету можуть вивчати українську мову як другу іноземну.

За матеріалами інформаційних агенцій

до дня бібліотек

Книгозбірня Львівської політехніки в контексті інформатизації

Світлана Тетяни Пасович

→ Закінчення. Початок на 3 с.

Зустріч фахівців

Конференція, організована та проведена науковцями НТБ Львівської політехніки в такому форматі й під такою назвою, відбулася вдруге.

— Ми вирішили не змінювати тему, оскільки вона глобальна й містка, і ми маємо можливість працювати практично зі всією тематикою, яка є в бібліотеках, — пояснює Наталія Кунанець.

Конференція у такому форматі, коли більша увага приділяється не теоретичним засадам, а практичній тематичі, викликає жвавий інтерес у професійних колах. Якщо минулого року для публікації у збірнику за результатами конференції свої доповіді надіслали 35 майбутніх учасників, то цього року у збірнику (видрукуваний до початку роботи конференції) опубліковано 48 матеріалів. Та й рівень надісланих матеріалів, за словами організаторів, цього року значно вищий. Учасники конференції — переважно науковці вишівських бібліотек (здебільшого університетських) зі Львова, Києва, Кам'янця-Подільського, Тернополя, Вінниці, Харкова, Чернівців.

Учасників пленарного засідання привітали директор Науково-технічної бібліотеки Львівської політехніки Олександр Шишка та проректори університету Анатолій Загородній і Зорян Піх. Останній відзначив важливість наукової роботи бібліотеки в дослідницькому університеті.

Не надто тривале пленарне засідання перейшло в роботу в п'яти різнопланових секціях: „Інформаційні системи“, „Дослідження фондів“, „Сучасна техніка обслуговування“, „Наукова бібліографія“, „Історія та теорія бібліотечної справи“. Вже самі назви свідчать про прикладний характер наукової зустрічі: результати обговорень бібліотекарі зможуть практично використати в роботі, вдосконалюючи діяльність своїх бібліотек.

Наукові пошуки

Попри стереотип, що прикладною може бути лише наукова робота „технарів“, варто відзначити практичність діяльності науковців НТБ.

— Основну тематику наукових робіт наших працівників можна узагальнити в трьох напрямках: по-перше, ми повинні розкривати наші унікальні фонди (науково-бібліографічна діяльність), по-друге — вдосконалювати наші технології, третій напрям — інформатизація бібліотеки. Крім цього, у нас є напрям дослідження історії бібліотечної справи, але також беремо більш прикладний аспект: вивчення історії наукових книгозбірень, зокрема і нашої бібліотеки, діячів, які працювали у стінах бібліотеки, політехніків, — розповідає Наталія Кунанець.

Зокрема, зараз у бібліотеці розпочалися повномасштабні наукові дослідження у галузі вивчення, реконструкції та наукового розкриття історико-культурних фондів бібліотеки, серед них „Ретроспективні

дослідження колекції праць учених-математиків Львівської політехніки (1844 — 1939)“, „Каталог книг із фондів бібліотеки Львівської політехніки за період 1934 — 1939 рр.“ та „Каталог видань з питань архітектури“. Дослідження кожної з них дозволить повернути в науковий обіг творчий доробок науковців математичної школи Львівської політехніки. Цікаві й актуальні на сьогодні видання XVII ст. з архітектури також заповнять прогалину в довідковому апараті бібліотеки. Підсумками таких досліджень стануть тематичні бібліографічні покажчики, що подадуть відомості про унікальні видання зазначеної тематики у фондах бібліотеки.

Триває комплексне наукове дослідження за темою „Історія Львівської політехніки (1844 — 2013)“, що дозволить відтворити особливості відображення на сторінках преси історії заснування, участь Львівської політехніки та її працівників у суспільно-політичному та науковому житті Галичини.

Звіти про науково-дослідну роботу стають підставою для різноманітних управлінських ухвал щодо удосконалення роботи бібліотеки. Зокрема, минулого року проводили соціологічне дослідження довідкового апарату бібліотеки „Ефективність використання каталогів і картотек“. Вже цього року провели дослідження щодо використання періодичних видань. Його результати допоможуть організувати передплату видань саме так, щоб вона була ефективною для читачів і не занадто накладною для бібліотеки.

Для науковців університету, зокрема молодих, бібліотекарі проводять зустрічі для інформування про можливості книгозбірні. Зокрема, далеко не всі аспіранти знають, що в читальній залі бібліотеки доступні передплачені бази даних закордонних наукових журналів (поки-що он-лайн вони недоступні).

— Сьогодні ми як підрозділ, який займається науковою роботою уже на більш серйозному рівні, ніж це відбувалося в попередні роки, переживаємо період становлення, — підсумовує Наталія Кунанець.

Тетяна ПАСОВИЧ

знай наших!

„Аудиторія“ вже повідомляла, що серед переможців конкурсу „Найкраща книга Форуму — 2010“ — видання Політехніки. Аби дізнатися про особливості й секрети успіху цих книжок, ми поспілкувалися з їхніми авторами

Секрети успіху найкращих видань львівських політехніків

Цікаво та яскраво про електромагнетизм...

Навчальний посібник „Електрика і магнетизм“ відзначило Мале журі науковців (точні, природничі та технічні науки). Ця книжка — результат спільної роботи доцента кафедри інженерного матеріалознавства та прикладної фізики, заступника директора ІМФН Григорія Понеділка і старшого викладача кафедри ІМПФ Андрія Данилова. Автори збирали матеріал чотири роки, впродовж яких читали студентам ІМФН та ІПРЕ курс лекцій з електрики та магнетизму. Ми запитали у фізиків, чим, на їхню думку, посібник міг привернути увагу критиків і чим може привабити студентів.

Насамперед — подачею матеріалу, відповідають автори. У книжці (14 розділів і додатки) викладено основи електромагнетизму, що є органічною частиною курсу загальної фізики та відповідає програмі інженерно-технічних і фізико-технічних спеціальностей вишів. Та на сторінках видання — не сама лише „суха“ теорія, а й низка цікавих прикладів практичного застосування явищ електромагнетизму.

— Фізика — це не тільки формули, рівняння, закони, а ще й їх практичне застосування. У посібнику теоретичний матеріал ми доповнили великою кількістю конкретних прикладів — як розв'язання задач різного рівня складності, так і використання фізичних законів у реальному житті. До того ж є багато цікавих запитань. Відповідаючи на них, студент розвиватиме свою фізичну інтуїцію, — каже А. Данилов.

— Для посібника важливо, щоб він також відображав найновіші технологічні впровадження, які базуються на сучасних наукових теоріях та розробках. І досягти цього допомагає багатий ілюстративний матеріал й високоякісна поліграфія. Тільки тоді книжка буде красивою, привабливою і зможе зацікавити читача, — додає Григорій Володимирович.

Власне, кольорові ілюстрації (графіки, малюнки, виконані самими

авторами), якісна поліграфія — все це є в „Електриці і магнетизмі“. До оформлення книжки автори підійшли справді творчо, орієнтувались на кращий закордонний досвід. На зацікавлення студента спрямовані й екскурси в історію (стародавніх Єгипту, Месопотамії тощо), розповіді про вчених, „народження“ законів, а також задачі, контрольні й проблемні запитання. Ось, наприклад: „У давнину вважали, що дзвін та стрілянина з гармат — надійний засіб захисту від блискавки. Чи є під цим твердженням фізичне підґрунтя?“.

У передмові автори звертають особливу увагу на те, що „невиправдане скорочення годин на вивчення курсу загальної фізики (зрештою, і математики та хімії) спричинило непоправну шкоду навчальному процесові, перервало традиції та методи навчання, які формувалися у вищій школі впродовж століть. Сьогодні перебуємо на початку незворотного процесу, коли рівень підготовки молодих фахівців може не забезпечити якісної зміни покоління наукових та інженерно-технічних кадрів. Це своєю чергою автоматично перетворить розмови про високотехнологічний та наукомісткий шлях розвитку економіки України у міфотворчість“.

Звичайно, велике значення для підготовки кадрів має певна література. І тут „Електрика і магнетизм“, здається, свою функцію виконає. Наразі, зауважує Г. Понеділок, від колег доводилось чути тільки схвальні відгуки.

...і цілісно про наукові бібліотеки Львова

„Наукові бібліотеки Львова (1784 — 1939): особливості становлення і розвитку, формування фондів та колекцій“ — це монографія Наталії Кунанець, доцента кафедри ІСМ і заступника директора з наукової роботи Науково-технічної бібліотеки Політехніки. Видання стало продовженням дисертаційного дослідження авторки, яке вона захистила у 2007 році. Наталія Едуардівна зазначає, що історію бібліотечної

справи нашого регіону досліджує дуже вузьке коло науковців, і на цю тематику впереваж пишуть хіба що статті.

Тим часом монографія Н. Кунанець подає цілісну картину розвитку та функціонування львівських бібліотек із кінця XVIII ст. до 1939 року. У чотирьох розділах дослідниця відповідає на запитання, як і чому виникали книгозбірні, як вони розвивалися і функціонували, як комплектували і опрацьовували свої фонди (тематична спрямованість, джерела комплектування, склад колекцій тощо). Авторка розглядає бібліотеки як соціокультурні об'єкти, які сприяли розвитку наукової, педагогічної думки. Вона виокремлює кілька цікавих тенденцій у бібліотечній справі досліджуваного періоду: перетворення приватних бібліотек на публічні наукові, намагання львівських товариств максимально наповнити фонди своїх книгозбірень тощо.

— У той час, крім класичних бібліотек вишів і публічних книгозбірень, діяла низка бібліотек наукових, фахових товариств, що сприяло формуванню певної мікрокультури у Львові. Важливо й те, що студенти, об'єднуючись у товариства, створювали при них бібліотеки, до того ж наукового характеру. Власне, це я доводжу в книжці, — розповідає Наталія Едуардівна.

На сторінках видання також зустрінемо імена знакових для розвитку бібліотечної справи у Львові постатей, як-от митрополит Шептицький, Іларіон Свенціцький, Іван Франко та ін.

Книжка Н. Кунанець цінна й тим, що вводить у науковий обіг понад 1300 джерел з історії бібліотечної справи Львова і засвідчує, що наявність книгозбірень сприяла розвитку науки в Галичині та становленню наукових шкіл Львова. Дослідниця підкреслює, що в умовах бездержавності українцям вдалося створити низку унікальних бібліотек, фонди яких стали національним надбанням уже незалежної України.

коледж

Автомобілістом бути престижно. Престижно настільки, що до Львівського автомобільно-дорожнього коледжу йдуть вчитися навіть дівчата

Автомобільно-дорожній коледж у структурі Львівської політехніки

Завжди модні спеціальності

1945 року у Львові створено дорожньо-механічний технікум, що згодом став автомобільно-дорожнім. 2009 року технікум реорганізували в коледж Національного університету „Львівська політехніка“.

Тут завжди готували фахівців лише за трьома інженерними спеціальностями: „Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів“, „Будівництво, експлуатація і ремонт автомобільних доріг та аеродромів“, „Експлуатація і ремонт підйомно-транспортних будівельних, дорожніх машин та обладнання“. Заступник директора з навчальної роботи Ярослав Іванович Подопрігора каже:

— Попри те, що в різні роки освіта переживала непрості і дуже важкі часи, нам не довелося відкривати додаткові спеціальності, адже конкурс до коледжу завжди був високий. Лише цього року ми почали готувати студентів ще за однією спеціальністю „Організація та регулювання дорожнього руху“.

Найпопулярнішою спеціальністю серед вступників є „Обслуговування та ремонт автомобілів“, саме тому на неї найбільший конкурс, однак, на думку Ярослава Івановича, спеціальність „Експлуатація і ремонт підйомно-транспортних будівельних, дорожніх машин та обладнання“ дає більше можливостей на працевлаштування.

Як розповідає третьокурсниця Оксана Гринчак, яка навчається на спеціальності „Будівництво, експлуатація і ремонт автомобільних доріг та аеродромів“, у майбутньому вона проектуватиме дороги. Коли вирішувала, де вступати, відразу відкинула типові для дівчат економіку чи бухгалтерію. Дівчина вважає, що технічна спеціальність на сьогодні — найперспективніша. Після закінчення коледжу вона продовжуватиме навчання у виші. А другокурсник Тарас Вілюра змалку захоплювався автомобілями, тому вступив на спеціальність „Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів“.

На сьогодні в коледжі навчаються 814 студентів денного відділення, з них 478 — на державній формі, 336 — за комерційні кошти. Серед студентів — 21 дівчина. Цьогоріч їх вступило аж 9. Як розповідає завідувач денного відділення Ольга Чучман, 50% студентів, які навчаються за кошти держбюджету, отримують стипендію. Серед студентів є стипендіанти Президента України, Верховної Ради, В. Чорновола та інші.

У співпраці з Політехнікою

Торік автомобільно-дорожній коледж увійшов до структури Львівської політехніки. Ярослав Подопрігора каже, що це вже дало позитивні результати. По-перше, коледж налагодив співпрацю з кафедрами автомобілебудування й експлуатації та ремонту автомобільної техніки ІІМТ та з кафедрою автомобільних шляхів ІБД. Викладачі коледжу та університету разом розробляють методичні матеріали з курсового та дипломного проектування. Для того щоб коледж готував не лише молодших спеціалістів, а й бакалаврів, які зможуть після закінчення вступати на другий курс По-

Світлина Ірини Мартин

літехніки, тепер викладачі працюють над удосконаленням навчальних програм. Зокрема, налагодили тісну співпрацю з кафедрами математики і фізики.

Крім головного корпусу, автодорожній коледж має гуртожиток, частина якого переобладнана на навчальні аудиторії. У гуртожитку є знаний на весь світ музей хліба. Також у розпорядженні коледжу — власний полігон. Його вважають одним із найкращих в Україні, адже тут студенти починають автоводінню. Декілька років тому на полігоні почали будувати навчальний корпус, та через брак коштів зупинили. Ректор Політехніки Юрій Бобало пообіцяв допомогти завершити будівництво вже цьогоріч. У цьому корпусі буде кафедра ремонту, де проводитимуть заняття не лише студентам коледжу, а й Політехніки.

На першому місці — виховання і... практика

Заступник директора коледжу Ярослав Подопрігора, розповідаючи про студентів та навчальні плани, наголошує, що, попри високі вимоги до рівня знань студентів, у коледжі на першому місці — виховання. Педагоги вважають, що прогалини в навчанні можна надолужити згодом, однак виховувати — лише до певного віку.

— До нас приходять п'ятнадцяти-сімнадцятирічні підлітки. У цьому віці ще можна виховувати, — міркує Ярослав Іванович. — Тішимося, що наші студенти — ввічливі, культурні, у коридорах не сміють, по стінах не пишуть, зі всіма вітаються.

Студенти коледжу часто ходять до театрів, музеїв. Вони беруть участь у підготовці та проведенні заходів. Особливо пощастило мешканцям гуртожитку, адже тут — цікаве і насичене життя.

Щодо навчання, то викладачі намагаються, щоб набуте не залишилося для студентів сухою теорією. Тому кожен пам'ятає, що свої знання треба вміти застосувати практично. Згодом випускники працюють на станціях техобслуговування, у державтоінспекціях тощо. Проблема лише в тому, що коледж не може купувати дороге сучасне обладнання, тому доводиться навчати на старому. Щодо практики, то студенти проходять її в дорожніх організаціях, на станціях техобслуговування, в автопарках тощо, де згодом працевлаштовуються.

родом з політехніки

Нещодавно до Львівської політехніки на зустріч зі своїми однокурсниками (випускниками факультету автоматики) завітав завідувач кафедри програмного забезпечення Вінницького національного технічного університету Анатолій Петух, з яким нашому кореспондентові вдалося поспілкуватися

Творча думка нуртує у всьому світі

Як згадує Василь Валько (вони разом з Анатолієм жили у гуртожитку) студент Анатолій Петух зазвичай, вчився „на відмінно“. А що вдача у хлопця була неспокойна, творча думка нуртувала безупину, то й запримітив його професор Бенціон Швецький. Відтоді дві творчі особистості завжди були поруч: викладач і його вдячний учень.

Свій дорослий шлях Анатолій розпочинав у Новокуйбишевську. Працював там півтора року, а далі отримав запрошення від професора Швецького на вступ до аспірантури.

— Час в аспірантурі збіг дуже швидко, але я встиг розробити три нові прилади, на основі яких і захистив кандидатську дисертацію, — говорить Анатолій Михайлович. — Той захист, здається, не забуду ніколи. Увесь час, доки вчився на факультеті, а потім в аспірантурі, мій викладач, а згодом і науковий керівник, завжди мене критикував. На захисті ж він висловив на мою адресу стільки позитивних і добрих слів, що це мене дуже здивувало і... розсмішило. Щоб не розсміятися вголос, притиснув міцно язика і ненароком прокусив його. Звичайно, хотілося залишитися працювати у Політехніці, однак побутові умови змусили повернутися на Вінниччину, тим паче, що тоді у Вінниці створили новий виш, який згодом переріс у потужний університет. Спочатку як філіал Київського політехнічного інституту, далі самостійний. Вже понад п'ять років він національний. Маємо свої ради зі захисту докторських. Свою докторську захищав у себе. Я член двох рад із захисту докторських дисертацій.

— Чим можете похвалитися у науковому плані?

— У мене є багато наукових досліджень. Найголовніше — започаткував новий принцип навчання колективної взаємодії (це коли є багато крапкових мишок, багато маркерів на екрані тощо). Цього року Майкрософт ухвалив головний принцип навчального процесу у світі з допомогою так званого пакету Multypoint mouse, який є, по-суті, тим, з чим ми уже працюємо п'ять років.

— Не шкода, що це пішло не від Вас?

— Ні. Творча думка нуртує у всьому світі. Ми ж уже пішли далі і думаємо як використати наші дослідження в мережевому режимі, в Інтернеті, і взагалі, на цій базі зробити навчальне тестування людей у всьому світі. Як і кожне нове дослідження, так і наше, має одну ваду: в майбутньому може залишитися лише один світовий університет. Цього легко досягнути саме з допомогою інтернету.

— А які ще наукові теми Ви досліджуєте?

— Маю близько 200 наукових праць, багато монографій. Цікавий напрям, над яким я працював, — спроба замінити цифри і стрілки у всьому світі. Із своїм винаходом я трохи поїздив по земній кулі. Зараз мене цікавить взаємодія комп'ютера і людини у плані зорового впливу. Тобто, шукаю можливість проникнути через око в мозок людини.

— Хіба це не посягатиме на свободу людини?

— З одного боку начебто й ні, бо шукаю в тому вигоду для людини. Має, приміром, вона якесь велике бажання. Щоб воно здійснилося (нині це звучить фантастично), людині достатньо сісти перед комп'ютером і пильно дивитися на екран. І... бажання здійсниться! З другого боку, бажання може бути руйнівним чи зачіпатиме психіку людини. Отут уже є реальна небезпека, тому з новими ідеями треба бути дуже обережним, робити все у рамках гуманності і дозволеного. На мою думку, згодом і комп'ютери зникнуть. Їхню функцію виконуватиме зв'язок, адже з використанням новітніх технологій можна буде отримувати й передавати всі потрібні дані. Машина і людина по-різному працюють, але вони дуже добре доповнюють одне одного.

— Ваші найсвітліші спогади про Політехніку...

— Найсвітліше в тих спогадах те, що був тоді молодий. Я вступив до Політехніки у шістнадцять років, займався спортивною гімнастикою. А ще — мій науковий керівник Бенціон Швець-

кий, я сказав би — мій другий батько. Дуже важливо, що він мене виділив із загальної спільноти й повірив у мене. Я за це йому дуже вдячний. Я, мабуть, один із небагатьох, все покинув, щоб встигнути попроситися з ним, коли він відійшов у вічність.

— Ви порівнюєте свою молодість і молодість своїх студентів?

— Молодь загалом стає дедалі ліпшою й ліпшою. Але різниця є. Коли ми були студентами, то не мали доступу до такої потужної інформації, у нас не було такої динаміки росту людей, яка є нині. Саме тому ми не соромимося запитати у студентів те, чого самі не знаємо, бо у тому темпі бурхливого розвитку неможливо за всім прослідкувати. В сучасних студентів значно більші мізкові можливості, вони живуть у режимі постійного розвитку. Це треба враховувати. Але ми маємо скеровувати їх у потрібне русло.

— Маєте вдячних учнів?

— Цього року мій учень став доктором наук, він — проректор нашого університету. На моїй кафедрі працюють всі мої учні. Є вони і по світу.

— Співпрацюєте із закордонними вишами?

— Зараз не обійтися без закордону, хоча зв'язки з ним дещо однобокі. На жаль, ми не завжди очолюємо ті напрями, бо змушені продавати свої ідеї заради фінансової підтримки. І це прикро. З другого боку, інтернет стирає кордони між науковцями, бо всі ми вже давно живемо у світовій спільноті. Ще, правда, їздимо на конференції, хоча й така необхідність уже зникає: можливості інтернету настільки потужні, що можна спілкуватися за його допомогою.

— Що можете побажати студентам?

— Щоб гордилися своїм вишем, який має давні гарні традиції, чудових викладачів. Студенти нині мають прагнути бути кращими не лише на курсі чи в університеті, а й у світі.

Спілкувалася Катерина ГРЕЧИН

проща

На страту в Сандармох політ'язнів етапували зі Соловків. Ми ж долаємо цей шлях навпаки: після панахиди в урочищі та поминального обіду прощаємося з українцями Карелії й вирушаємо на Соловецькі острови

Українці повернулися зі Соловків

Слідами мучеників

Наступна зупинка українських прочан — сумнозвісний Біломорсько-Балтійський канал. Грандіозний проєкт, на втіленні якого полягло близько сотні тисяч людей, так і не знайшов застосування. Попри те, його досі заборонено фотографувати, на мості через канал стоїть охорона.

З Кемі (рос. Кемь — місто) вночі катером відправляємось до Соловків. Прибуття до острова особливе: поступово світає і повільно з мороку та туману випливає шпиль Соловецького кремля. Повний штиль... Аномально тепле для цих країв літо дозволяє тримати візуальний контакт із Соловками з палуби катера „Александр Шабалин“.

„Контрреволюціонери“, „вороги народу“, а також кримінальні в'язні прибували тим же шляхом або з Архангельська. Ті, кому вдалося вижити в дорозі через непрохідні дикі ліси, не маючи ні теплого одягу-взуття, ні нормальної їжі, ні часу для сну, кого не вбили при спробі втечі, були виснажені та хворі. А на Соловках їх зустрічали так само „привітно“, як і в тюрмах та пересильних пунктах. Начальник Соловецького табору „ощасливлував“ новоприбулих вітанням, у якому запевняв, що про свої права в'язням доведеться забути: „Тут вам власть не советская, а Соловецкая“.

Українці „освоювали“ Соловки з XVIII століття

Систему виправно-трудова колоній і таборів винайшов не радянський режим. Метод „перевиховання“ політ'язнів існував і раніше. Широко відомий приклад декабристів, яких вислали в Сибір, разом з ними часто мандрували й дружини.

Першим відомим українським політ'язнем на Соловках був Петро Калнишевський — останній отаман Запорозької Січі. Катерина II запроторила його туди довічно без суду. Коли 1801 року імператор Олександр видав указ про звільнення отамана, той (після 25 років ув'язнення) був уже сліпий і глухий, тому залишився добровільно у Соловецькому монастирі і дожив до

Світлина Тетяни Пасович

Загальний вигляд Соловецького монастиря

112 років. Зараз на території монастиря встановили його погруддя.

„Страна ГУЛАГ“

Наприкінці 20-х років XX століття Соловки стали тренувальним майданчиком для жакливої системи таборів, розташованих по всьому Радянському Союзу. Ці всі табори об'єднувало страшне слово ГУЛАГ (і ще море усіляких довжелезних абревіатур) та нелюдське ставлення до в'язнів, серед яких опинялися „вороги народу“. Соловецький табір особливого призначення з двома пересильно-розподільчими пунктами в Архангельську та Кемі було створено Постановою Ради Народних Комісарів СРСР 13 жовтня 1923 року.

Нафталій Френкель із Одеси вигадав моторошну систему використання людських одиниць з максимальною вигодою: поменше витрат на їх утримання та якнайбільше виробленої продукції. Завдяки такому плану сам Френкель зі звичайного в'язня (був засуджений за контрабанду) зробив кар'єру — з часом дослужився до начальника будівництва БАМу, а досвід Соловецького табору поширився на всю імперію.

Усіх в'язнів ділили на чотири категорії за станом здоров'я для різних видів робіт. Чим менша вигода була від в'язня, тим менше хліба, каші чи борщу з несвіжих продуктів та окропу він отримував. При розподілі на категорії лікар лише формально оглядав в'язнів: на важку фізичну працю (вирубка та вивезення тайгового лісу, робота на цегельних заводах тощо) під вістрями багнетів не брали хіба що інвалідів та

жінок. На такій роботі навіть із нормальним харчуванням людям було б неймовірно важко, особливо незвиклим до великих фізичних навантажень, тому доведени до відчаю в'язні власноруч рубали собі руки, ноги, а то й лягали під надпиляне майже до краю дерево, аби його падіння поставило крапку мукам...

Про жахи перебування в'язнів на Соловках красномовно розповідають і екскурсоводи Соловецького музею-заповідника, і документальні тематичні фільми (їх демонстрували в конференц-залі Петербурзького готелю, де розмістили всіх прибулих учасників Днів пам'яті), і стенди експозиції „Соловецькі табори особливого призначення“ (російською абревіатура СЛОН). Вражає експозиція „Соловецькі табори і тюрма. 1920 — 1939“, розміщена в колишньому баракі.

Тепер Соловецькому монастирю (заснованому ще в XV, а побудованому в XVI столітті) повернули його первісне призначення. Про те, що у церквах, трапезних та інших приміщеннях монастиря тісними рядами стояли нари, свідчать документальні свідчення та книги спогадів очевидців (колишніх в'язнів, охоронців, науковців). Іконостаси (їх зафарбовували, щоб в'язні не бачили ікон) та стіни відновлено, у церквах відбуваються Служби Божі. Та в одній із церков на іконі, яку чекісти зафарбували та використовували як двері, реставратори залишили сліди від дверних завіс.

Тетяна ПАСОВИЧ,

Львів — Київ — Петрозаводськ — Соловки — Львів

Далі буде

уроки історії

Оцінку подіям двадцятилітньої давності дають колишні студенти Львівської політехніки — організатори та активні учасники студентського голодування

Двадцятиліття пробудження українства

→ Початок на 3 с.

Максималісти творять історію

Андрій Салюк, голова правління Студентського братства Львівської політехніки у 90-і роки, президент фонду „Збереження історико-архітектурної спадщини Львова“:

— Приводом до нашого протесту була підготовка до підписання нового союзного договору. Ми ж вважали, що Україна має йти незалежним шляхом розвитку. Вимагали також відставки тодішнього уряду на чолі з Віталієм Масолом, перевиборів до Верховної Ради на багатопартійних засадах, заборону компартії та комсомолу, проходження армійської служби лише в Україні.

Через голодування ми хотіли привернути увагу суспільства до цих проблем. І вже 2 жовтня в Києві розпочали акцію. Якими можуть бути дії влади — не знав ніхто, тому в перші дні в голодуванні не брала участі жодна дівчина. Ми були готові на все — арешт, погром табору і навіть застосування проти нас зброї.

Всі наші дії були ретельно продумані, а з планами акції ознайомлено дуже обмежену кількість людей. Так, наприклад, всі знали, що голодування відбуватиметься навпроти Верховної Ради в Маріїнському парку. А про те,

що насправді акція проходитиме на площі Жовтневої революції, я повідомив лише перед виходом з вагону потяга. Звичайно, спершу всі були здивовані, але довіра до проводу була така велика, що ніхто не сперечався.

Аби залишитися непоміченими й успішно потрапити на домовлене місце, ще на залізничному двірці ми розділилися на маленькі групки, а в домовлений час почали сходитися на майдан. Згодом, коли кілька осіб пішли подивитися в парк, де за планами мало відбуватися голодування, то були просто вражені — міліції там було більше, ніж дерев. Це була наша перша тактична перемога.

Але дуже сумно, що політики, депутати Верховної Ради, не досі до тієї перемоги, яку здобули ми. Вони проігнорували нашу вимогу про позачергові вибори, побоюючись, що їх не оберуть вдруге. Якби тоді, на хвили національного піднесення, відбулися нові вибори, то наша країна сьогодні була б зовсім іншою.

Можливо, ми були максималістами, але саме таким повинен бути провід нації, який очолює боротьбу. І я переконаний, що й сучасна молодь абсолютно нічим не відрізняється від нас, молоді 1990-х, чи студентів 1914 року, які йшли в Січові Стрільці. В критичний для держави час вони зуміють захистити її.

Були готові до найрадикальніших дій

Ігор Коцюруба, співорганізатор акції студентського голодування, приватний підприємець:

— Усі учасники голодування йшли за покликом душі. Перед нами тоді була єдина мета — державна незалежність України. І цей мотив був закладений у кожного з нас на генетичному рівні. На той час ми вже дозріли до радикальних кроків.

☐ **Пісні у виконанні Андрія Хавунки та Веронічки Величко підбадьорювали і додавали сил**

Студентська революція розпочалася з невеличкого пікету київських студентів, яких заарештували. На їхню підтримку зі Львова поїхала група студентів (11 осіб), яку я очолив. Ми пікетували Київську міську раду, нас теж заарештували, і ми в камерах оголосили голодування. Наша тверда позиція і незграбні дії влади дали підставу організувати масштабніші протести. Студентський провід діяв дуже організовано: розклеювали листівки, ходили з мегафонами повз гуртожитки, виступали перед однокурсниками. На наш заклик піднялася молодь університетів та шкіл.

Незважаючи на молодість, дії студентів були дійсно дуже зрілі і продумані: перекриття вулиць, план захоплення Верховної Ради, охорона наметового містечка... Ми були перші, хто наважився на такі сміливі на той час вчинки. Від тодішньої системи можна було чекати будь-якої реакції, але й ми були готові як до найрадикальніших дій, так і до відповідальності за них.

З відстані двадцяти років можу впевнено сказати, що наша акція була своєчасна й успішна. Ми досягли

Світлина з приватних архівів учасників голодування

☐ **Минав перший тиждень голодування... З правої руки лежать — Іван Паров'як, Андрій Салюк та інші студенти Політехніки**

головного — розбудили українську гідність. Саме тому я ніколи не розчарувався ні в наших діях, ні в Незалежності України, бо чітко усвідомлював і усвідомлюю, що державотворчі процеси не відбуваються за один день. Усе ж я покладаю відповідальність за те, що Україна і досі не стала по-справжньому незалежною, на політиків, які заради особистої вигоди чи з малодушности зрадили ідеали нашої революції. Ми мали ще один шанс — у 2004 році, але й тоді не усвідомили своєї місії в державі — контролювати тих, кого обрали. Я переконаний, що зараз, як і тоді, все залежить від громади. Ми самі маємо визначати, в якому суспільстві нам жити і що для цього треба робити.

Політики зрадили нас

Богдан Лозинський, учасник студентського голодування, провідний інженер:

— Найважчий був перший тиждень, бо студентська молодь протестувала лише на київському майдані. Львів не страйкував, а столиця чекала рішучих кроків від Західної України. Тоді ми скликали міську раду Студентського братства і вирішили негайно організувати страйк у Львові. А коли почав страйкувати Львів, за ним піднявся Київ і вся Україна.

Під час голодування у 1990 році проти нас не ризикнули застосувати силу. Але майдан було оточено „омоном“. Тож при першій команді вони могли наш табір просто змести. Намагаючись нас контролювати, до молоденьких хлопців і дівчат з пов'язками голодуючих зганяли не звичайних київських міліціонерів, а вишколених офіцерів з усієї України. Вночі під час чергування вони підходили під табір і спілкувалися з нами, розпитували, яка мета нашої акції, що означає синьо-жовтий прапор... І після розмови значна частина їх нас підтримувала.

Було приємно й те, що в табір надсилали телеграми з різних країн світу зі словами підтримки. А потім нам вдалося провести телефон, і ми також чули підбадьорюючі слова як від рідних, так і незнайомих людей.

Якби політики виконали нашу вимогу про перевибори Верховної Ради, то в 1992 році до двох третин парламенту могли складати демократичні сили.

Найбільше я шкодую, що тоді нам не вдалося захопити Верховну Раду і розігнати парламент. Шанси для цьо-

Сильні духом Маркіян Івацішин та світлої пам'яті Ростислав Братунь

го мали всі. Була ситуація, коли маса народу підійшла до Верховної Ради, яку оточували лише три ряди міліції. Прорватися всередину було дуже легко. Але політики, дозволивши виступити з трибуни Верховної Ради одному зі студентських лідерів, потягли час, щоб встигла підійти підмога спецназу. Нам вдалося здійснити лише невеличкий прорив...

Головне — мати мету

Маркіян Івацішин, співолова організації студентського голодування, директор мистецького об'єднання „Дзига“:

— Основна ідея Революції на граніті була незалежність України.

Коли ми в 1990 році вирушали на майдан, то були більш, ніж переконані, що нас протягом одного-двох днів грубо розженуть. Тому готувалися і до масштабнішої акції, в якій мали взяти участь працівники двох найбільших заводів — „Арсеналу“ і „Біохіміка“. А протест робітників — це вже було неабияк! Але Верховна Рада, передбачаючи масове збурення, прийняла вимоги студентів.

Ми сподівалися, що вже невдовзі пройдуть дострокові вибори на багатопартійній основі. Але, на жаль, ніхто, зокрема й народно-демократичні сили, не підтримали нас у цьому. Якби тоді вибори відбулися, то з'явилася б нова еліта, нові політики, і колишні комсомольці не мали би змоги трансформуватися.

Після студентської революції було розчарування, дуже схоже на те, яке ми відчули після 2004 року...

Але я переконаний, що масові акції студентського протесту можна організувати і сьогодні. Головне — мати мету і вирити в неї.

Підготувала Наталія ПАВЛИШИН

наш календар

30 вересня — Всеукраїнський день бібліотек.

1 жовтня — Міжнародний день людей похилого віку.

1 жовтня — Міжнародний день музики.

3 жовтня — День працівників освіти.

Пам'ятні дати

30.09.1841 — народився Михайло Драгоманов, український публіцист, історик, економіст, громадський діяч.

1.10.1665 — Петра Дорошенка обрали гетьманом Правобережної України.

1.10.1727 — гетьманом України обрали Данила Апостола.

1.10.1869 — у Відні видали першу в світі поштову листівку.

1.10.1897 — народився Валер'ян Поліщук, український письменник.

1.10.1946 — Міжнародний військовий трибунал у Нюрнберзі засудив до страти Геринга, Ріббентропа, Кейтеля, Кальтенбруннера та ще вісім керівників Райху.

2.10.1907 — народився Іван Багряний, український письменник, автор романів „Тигролови“, „Сад Гетсиманський“, „Вогненне коло“.

2.10.1990 — розпочалося політичне п'ятнадцятидобове голодування українських студентів на майдані Незалежності в Києві.

3.10.1881 — народився Михайло Возняк, український літературознавець, історик літератури.

3.10.1938 — помер Віктор Косенко, український композитор, піаніст.

4.10.1891 — народився Юрій Клен (Освальд Бурггардт), український поет-неокласик.

4.10.1930 — померла Олена Пчілка, українська письменниця та перекладачка, мати Лесі Українки.

4.10.1934 — померла Марія Заньковецька, геніяльна українська акторка.

4.10.1947 — помер Макс Планк, німецький фізик, якого називали „батьком квантової фізики“.

5.10.1909 — народився Богдан-Ігор Антонич, український поет, прозаїк, автор збірок „Три перстені“, „Зелена Євангелія“.

5.10.1941 — помер Микола Трубляїні, український письменник.

6.10.1876 — народився Сергій Єфремов, український учений-літературознавець, публіцист, громадський діяч.

6.10.1881 — народився Іван Кочерга, український драматург.

6.10.1914 — народився Тур Хейердал, норвезький етнограф, археолог, мандрівник і письменник.

6.10.1926 — помер Володимир Гнатюк, визначний український фольклорист і літературознавець.

студентське самоврядування

Запропонували шляхи вирішення проблем

25 — 26 вересня в Одеському державному екологічному університеті відбувся семінар-нарада органів студентського самоврядування українських вишів, під час якого молодіжні лідери шукали шляхи вирішення ряду проблем студентської молоді.

Зокрема, обговорювали житлові проблеми (відсутність прозорої системи державної підтримки розвитку молодіжного кредитування та дієвої системи надання можливостей проживання в гуртожитках сімейного типу для студентських сімей; порушення санітарних норм проживання в гуртожитках; неадекватність плати за проживання в гуртожитку, якості проживання та ін.); питання соціального захисту, Болонського процесу, фінансування діяльності органів студентського самоврядування та ін. Студентські лідери ухвалили резолюцію, в якій запропонували свої шляхи вирішення цих проблем.

Організували нараду Національний студентський союз, Рада студентського самоврядування та Одеська облдержадміністрація.

Анатолій ІГНАТОВИЧ,
президент Національного студентського союзу,
аспірант Львівської політехніки

з редакційної пошти

Гори оповиті хмарами, а їхні вершечки визирають і немов гріються на сонечку... Саме за цим неймовірним видовим активісти Студентського братства Львівської політехніки вирушили на тиждень у похід Карпатами

Незабутня мандрівка в Карпати

Наш шлях розпочався з моменту, коли ми сіли в потяг Львів — Рахів. Шестигодинна їзда нагадувала піч, в якій запікають голубці. Але хіба ми не козаки?

Рахів нас вразив своєю демократичністю — в міському парку можна було спокійнісінько розпнути намети. Виспавшись і насолодившись красою міста, ми поїхали в село Луги, а вже звідти, з величезною жагою до пригод, пішки вирушили в гори.

Наш провідник чабан Микола, який взявся повести нас коротшим шляхом, був в „ауті“ від того, що кожні десять хвилин ми зупинялися і поїдали цілі плантації лісових ягід. Врешті він залишив нас, сподіваючись, що ми знайдемо дорогу самі. Ночували ми

біля колиби в лісочку, чергуючи біля вогнища. А зранку, смачно поснідавши, вирушили далі. Яким було наше здивування, коли ми знову зустріли Миколу. Він дуже зрадів, що ми живі і здорові.

Дорога на гору Піп Іван (Чорна гора або ж Попіван) вирішила нас випробувати дощем, градом і вітром. Але зате який там краєвид! Коли стоїш на горі і бачиш хмари, а десь внизу видніється село, то відчуваєш себе птахом. А ще більшої загадковості додала розташована на горі стара обсерваторія, яка для нас стала пристанищем на ніч.

Погрівшись зранку на сонечку, вирушили долати нові вершини. А їх було чимало: Дземброня (1877,7), Мунчел (1998,4), Бребенескул (2035,8), Ребра (2001,1).

Ночували біля озера Несамовите. Кажуть, якщо потривожити в ньому воду, то почнеться гроза. І, звичайно, ми вирішили поекспериментувати — гроза була неймовірна!

Новий день приніс свіжі враження від гори Туркул (1933,2), Данцир (1845,7), Пожежевська (1822,2) та Брескул (1911,5). А от Говерла, як завжди, виділялася — зустріла дощем і сильним вітром. Саме там від нас відділилися шестеро наших друзів, які мусили повертатися до Львова. А ми, восьмеро героїв, ще здолали гору Петрос та помилувалися Івано-Франківськом.

Уляна МАЦУРА,
студентка третього курсу ІКНІ
Львівської політехніки

проблеми сім'ї

У багатьох країнах світу, висловлюючи повагу до сімейних цінностей і підкреслюючи важливість чоловіка в родині, третьої суботи вересня відзначають День батька. Попри те, що в Україні це свято не затверджене на державному рівні, МГО „Міжнародний центр батьківства“ вже кілька років ініціює заходи до Дня батька, аби популяризувати роль чоловіка у сім'ї та вихованні дітей

Діти потребують не лише мами...

Криза батьківства

За даними соціологічних досліджень, український батько приділяє дитині в середньому чотири хвилини на день. Лише третина татусів допомагає своїм дітям виконувати уроки. А доглядає хвору дитину тільки кожен десятий тато.

Частково криза батьківства склалася історично, коли кілька століть Україна потерпала від революцій, голодоморів та воєн. Чоловіки гинули в цих конфліктах, а матері вимушено перебирали всі обов'язки на себе. Тому в дітей сформувалася образ сильної мами і ніякого тата. Вони не бачать правильної психологічної моделі родини, а хлопчики не мають прикладу до наслідування. Виростаючи під надмірною опікою мами, сини не готові до труднощів, які є в сім'ї. За даними департаменту сімейної та гендерної політики Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту, 45% дітей в Україні виховуються у неповних сім'ях, а 100 тисяч дітей — безпритульні. У великих українських містах на три шлюби припадає два розлучення.

Як вважає директор департаменту сімейної і гендерної політики Міністерства України у справах сім'ї Галина Жуківська, правильна державна політика може змінити таку статистику, якщо вона буде спрямована на проведення інформаційно-роз'яснювальної кампанії про роль батька. На її думку, необхідно розробити навчальні програми, які допомогли б батькові правильно виховувати дітей. Коли говоримо про неповну сім'ю, передусім розуміємо, що дитина росте тільки з мамою. Експерти голосять про кризу чоловіка як батька в українському суспільстві. Вони зазначають стрімке поширення алкоголізму, наркоманії, збільшення рівня злочинності, зростання кількості абортів (за оцінками деяких фахівців, на одного народженого припадає одне переривання вагітності)... Однією з причин такого становища вважають кризу батьківства. Президент Міжнародної громадської організації захисту батьківства Олександр Марченко каже:

— Криза батьківства в тому, що батько відсутній. Відсутній фізично, емоційно, духовно. Він повністю перекладає свою відповідальність на дружину. Дружина з тим погоджується, тому що їй теж виховувала сильна мама. Цей дисбаланс призводить до проблем у стосунках, тому зростають розлучення. А емоційна відсутність тата — це коли він не цікавиться життям своєї дитини.

Модель доброго батька

Запровадження свята Дня батька в Україні — один із заходів, який сприятиме підвищенню ролі батька в родині і, можливо, зробить українських татусів відповідальнішими, вважають прихильники Дня батька. Організатори прагнуть зробити це свято всенародним, підтримуючи чоловіків, які віддані своїй родині, залучаючи їх до активного доброго батьківства на національному рівні. Скажімо, під час акції „День батька-2010“ у Києві ініціатори організували фотовиставку „Щасливі татусі“ за участю відомих чоловіків України, які успішно поєднують кар'єру та батьківство. Під час святкування для дітей і батьків відбувся перший урок школи

Світлана Ірина Мартин

сімейної фотографії. Провів його український фотохудожник Віктор Марущенко. Також татусів із малечою запросили на шоу та конкурси в рамках благодійної акції „День батька“.

До чого ж має прагнути чоловік, котрий хоче бути добрим татом? Міжнародний центр батьківства запропонував модель доброго батька, яка складається з чотирьох тверджень: він відповідає за збереження життя дитини від моменту її зачаття, разом із мамою бере активну участь у вихованні дитини, відповідає за матеріальне забезпечення сім'ї, є відповідальним за духовне виховання і власним прикладом передає дітям морально-етичні норми.

Після роботи — не на пиво, а до дітей

В Україні є 7 тисяч сімей, в яких дітей виховують саме тати-одинаки. Одні вважають це героїзмом, інші — буденною річчю, мовляв, якщо мама сама виховує дітей — це законно, то чому ж ми робимо героя з тата, який опинився в аналогічній ситуації? Однак, зважаючи на кризу батьківства, можна аплодувати тим татусям, які не зіпхнули дітей до дитбудинків чи бабусь, а вирішили виховувати їх самі.

Українські діти відчувають брак чоловічого виховання також і в тому, що в дитсадочках та школах працюють переважно жінки, а в родинному спілкуванні батьковій відводиться незначна роль. Координатор проекту однієї з громадських організацій захисту батьківства Світлана Геращенко акцентує, що чоловік — це не тільки особа, яка заробляє гроші. Він має брати повноцінну участь у вихованні дитини, зрозумівши, що бути батьком — це престижно, відповідально і дуже добре. Вона переконана, що саме діти сприяють розвитку кар'єри чоловіка, не заважають досягненням батьків, а навпаки, не дають їм розслабитися.

Багато батьків настільки зайняті працею, що зовсім не мають часу на сім'ю. Однак діти потребують не лише мами, а й тата, його підтримки і поради. Тому психологи радять татусям після виснажливої роботи поспішати не на пиво, диван, до телевізора чи комп'ютера, а до своєї сім'ї, до дітей.

енциклопедія

Головний герой — Львів

У рамках XVII Форуму видавців презентували III том (736 сторінок) „Енциклопедії Львова“, видання, яке досі не має аналогів в Україні. Це перша багатотомова енциклопедія, головним героєм якої є Львів — його історія, культура, наука і мистецтво.

Мистецьке життя Львова представлено статтями про С. Крушельницьку, П. Ковжуна, О. Куриласа, фестивалі, культурні події. Хто творив архітектурне обличчя міста — дізнаємося зі статей про львівських архітекторів (П. Красовського, Ф. Ксенжарського). Окремі енциклопедичні розвідки присвячено пам'яткам архітектури, вулицям, площам (Клепарову, Личакову, Козельникам). Про Львів літературний розповідають статті, присвячені подружжю Калинців, Ю. Ковалю, Р. Кудлику, давнім і сучасним часописам.

Героїку українських національно-визвольних змагань можна відчутти, про-

читавши про Січових Стрільців, діячів ОУН, УПА (Є. Коновальця, братів Климових, В. Кука). Історію відомих львівських родів розкривають статті про Кампіанів, Крушельницьких, Колессів, Корняктів.

Про спортивні досягнення прочитаємо в статтях про відомі львівські команди та спортсменів. Спеціальний тематичний блок становлять статті про кав'ярні, корчми, кераміку, ковальство. Окремі статті присвячено львівським громадським діячам, меценатам — В. Кашицькому, М. Коцю, С. Кубіву.

Авторами III тому „Енциклопедії Львова“ стали понад 200 провідних фахівців львівських університетів, архівів і музеїв. Оздоба книги — понад 1400 кольорових ілюстрацій, репродукцій картин знаних львівських художників, сучасних та архівних світлин, поштівків, більшість з яких публікується вперше.

Софія МАТВІЙ

гуцульська вишивка

Мистецьке видання, на яке вже давно чекали

„Гуцульська вишивка“ — це монографічне мистецьке видання, на яке, за словами мистецтвознавця Раїси Захарчук-Чугай, вже давно чекали. Його презентація відбулася на книжковому форумі у Львові.

Книжка має чудове високомистецьке оформлення, відчувається вплив мистців, які трудилися над виданням, а це, зокрема, колектив видавництва „Родовід“ (виконавчий директор Олена Осипчук) та мистці зі Львова й Гуцульщини. Вражають світлини 30-х рр. минулого століття Миколи Сеньковського і нашого сучасника Юрія Білака, який нині проживає у Франції. Захоплюють й самі творці окремих композицій, вибраних до книги, — гуцулки-майстрині XIX — XX століть.

На щастя, добрі традиції в Карпатському краї не лише зберігають, а й примножують. Щоб витворити гуцульський одяг, використовують і нині близько 600 різноманітних народних технологій. До того ж існує до 200 технік самого вишивання. Який філігранний мистецький смак, яке різнобарв'я відчуття мусить бути у майстра чи майстрині, аби передати дивовижної краси орнамент на вишиванках: одягу, на рушниках, хоругвах, скатертинах... Дивують не лише давні, а й нинішні неперевершені мотиви та композиції провідних мистців краю, якими гарнішає не одна світ-

лиця, зокрема й у Львові. Це — рідинна реліквія, якою прикрашають і образ, і портрет Шевченка, яку зодягають лише у найвчистіші, найсвятковіші дні, очевидно, щоб відчутти свято, возвеличити його і саму Гуцульщину, яка у радянські часи зазнала страшної наруги і майже занепаду.

Видавництво „Родовід“ уже вкотре подивувало. Вони вміють і знають, що потрібно для розкішного видання, яким можемо презентувати свою неповторність перед світом.

Загальна редакція книжки лягла на плечі Олени Никорак, доктора мистецтвознавства Інституту народознавства НАН України у Львові, уродженки с. Космач, що на Косівщині, яка все своє життя плекає народну творчість.

„Гуцульська вишивка“ створена за ініціатииви посла Франції в Україні Жана-Поля Везіана і його дружини Елен та завдяки їхньої співпраці з українськими дослідниками й музейними працівниками з Коломиї. Долучилися до видання й Французький культурний центр (його директор Матьє Арден та пані Оділь Арден).

Олег СЕМЕНИШИН

коротко

До Європейського дня мов у книгарні „Є“ відбулося урочисте відкриття полиці буккросингу різномовних книжок за участі почесних консулів, керівників іноземних культурних центрів та львівських перекладачів. Іще від дня заснування книгарня „Є“ має дві полиці для буккросингу, де читачі обмінюються українськими й російськими книжками.

Від 24 вересня до 10 жовтня у Львові відбувається XVI Міжнародний фестиваль сучасної музики „Контрасти“. Запрезентовано 19 концертів, різних за жанрами, форматами та стилями. Однією із ключових подій фестивалю стало його відкриття концертом за участю відомого в Європі диригента з Білорусі Олександра Анісімова. Окрім того, подарунком для публіки стане концерт під батуту Ішина Метіна, диригента з Туреччини.

Український фільм „Щастя моє“ режисера Сергія Лозниці отримав приз XIX Відкритого фестивалю кіно країн СНД, Латвії, Литви й Естонії „Кіношок-2010“ за найкращий сценарій. Улітку цей фільм уже зібрав кілька нагород на інших кінофестивалях. Світова прем'єра стрічки відбулася в рамках основної програми 63-го Канського кінофестивалю.

У Національному театрі ім. М. Заньковецької 5 жовтня відбудеться концерт найкращого блюз-гітариста сучасності Мелвіна Тейлора. Тейлор — відомий американський гітарист і вокаліст із Чикаго, визнаної „столиці блюзу“. Та він не просто представник чиказького блюзу — він виробив власний стиль гри на гітарі, в якому поєднуються вибухова техніка легендарного Джімі Хендрікса з витонченою легкістю джазової манери Уеса Монтгомері. За матеріалами інформагентств

з редакційної пошти

Геніяльні вірші Ліни Костенко, проспівані талановитою Ольгою Богомолець, піднімали нас, вели, закликали і надихали, будили сплячі душі...

Коли душі торкається високе

Коли душі торкається високе чиєсь натхнення — ти летиш і бачиш світ уже инакшим. Так було і на цьому концерті. В залі — благоговійна тиша, що вибухала аплодисментами та оваціями, бриніли сльози на очах у слухачів...

Лавреат Шевченківської премії 2010 року Оксана Пахльовська так писала про Ольгу Богомолець: „Незнищима матриця цієї шляхетности — у здатності Олі жити одночасно на різних рівнях своєї індивідуальности. У неї тільки дві руки, щоб усе це встигати, але єдина душа — котра, здатна

вмістити весь космос цих проблем. Етика і свобода, стоїцизм і солідаризм, естетика і людина як міра всього сущого — культурні виміри, відроджені в українській літературі в шістдесятих, — повертаються в музиці цієї фантастичної жінки з тривожними і водночас іронічними, але завжди теплими й усміхненими очима“.

Вечір співаної поезії, як і попередній, в Українському Домі Києва, пролетів, як одна мить. І шкода було покидати затишну залу та прощатися з талановитою Людиною.

Світлина Леоніда Сніцарука

Вхід на концерт був вільний і, звісно, далеко не всі охочі послухати чудову співачку потрапили на її концерт. Це завдало прикрості

пані Ользі, бо вона обіцяла Ліні Костенко, що всі, хто прийде, будуть у залі...

Що ж, наберімося терпіння і молимося Богу, щоб пані Ольга знайшла час у своїй невпинній діяльності в медицині, науці, колекціонуванні, видавничій справі й вихованні чотирьох дітей, і знову втішила наші душі, надихнула на Життя.

Шкода лиш, що на безплатному концерті було так мало квітів для Мисткині.

Леонід СНИЦАРУК,
доцент кафедри РЕПС ІТРЕ
Львівської політехніки

слідами форуму

Як література фестивалила

Світлина Наталі Яценко

П'ятий міжнародний літературний фестиваль у рамках цьогорічного Форуму видавців був багатий на акції. Майже триста письменників із 24 країн світу взяли участь у тандем-читаннях, читаннях-марафонах та авторських зустрічах.

Загалом, у межах ювілейного Літфесту пройшли VI фестиваль „Молода республіка поетів“, „Ніч поезії і музики нон-стоп“, „Вечір української іронічної поезії“, проєкт „Україна — Росія транзит“, інтернет-чати з письменниками, презентації часописів, дискусії, художні виставки — за п'ять днів відбулося понад 220 акцій.

На цьогорічний Літфест приїхали „легенди“, серед яких — прозаїк, журналіст, редактор відділу культури „Газети Виборчої“ Кшиштоф Варга, польський письменник Януш Леон Вишневський, російський гурт „АукцЫон“. Серед інших учасників дійства — Терезія Мора (Німеччина), Дженет Пейслі (Великобританія), Вітас Декшніс (Литва), Марек Краєвський (Польща), Любіца Арсіч (Сербія), Ліна Екдаль (Швеція)... усіх і не перелічити. Україну представляли Оксана Забужко, Віктор Неборак, Юрій Андрухович, Юрій Винничук, Юрій Іздрик, Любоко Дереш, Олександр Ірванець...

Зустрічі з письменниками переважно мали три складові: читання власних творів, запитання-відповіді, автографи. Місцем зустрічей стали книгарня „Є“, театри імені Л. Курбаса і „Воскресіння“, КМЦ „Дзига“, „Кабінет“, філармонія тощо. Люд немовби перетікав із однієї зали в іншу, зокрема, така міграція спостерігалася у галереї „Коралі“, коли одним вухом можна було слухати, наприклад, виступ молодих обдарувань на 6-й Республіці поетів (цього року вона мала формат конкурсу і, відповідно, переможця — Сергія Гулика), а другим — уривки з творів сучасних норвезьких письменників Айвіна Гуфстада Ев'ємо та Кнута Олава Хомлонга. Знаходилося заняття і для очей — на стінах галереї упродовж Форуму експонувалася виставка фотографій „Визначні місця та протиріччя“ Франсеска Джелонка з Каталонії.

Поезія для підсилення свого представлення інколи вдягалася в акустичну одіж. Так гурти, які долучилися цьогоріку (тернопільські „Зелені Сестри“, львівські „Люди Добрі“ та ін.), вдало доповнили поезію музикою. Прозаїкам переважно достатньо було лише мікрофона. Хтось знав відповіді на найскладніші запитання щодо своєї творчости та біографії, а хтось (як от австрієць Еліас Шнайтер) був небагатослівним: „Я не знаю, чому почав творити, але я колись припиню“.

Суміш світобачень, виражена у розмаїтті стилів, у почутих і непочутих дискусіях, залишила одне стійке переконавання: на територію слова слід заходити більшості львів'ян не лише під час Форуму. І може тоді слова, які виголосив під час відкриття Міжнародного літературного фестивалю заступник голови Львівської облдержадміністрації Мирон Янків, що влада має намір попрацювати над ініціативою братів Капранових, щоб Львів отримав офіційний статус літературної столиці, не здаватимуться нам черговою піарною обіцяankoю.

Наталія ЯЦЕНКО, Софія МАТВІЇВ

перлини світу

Моя Барселона, або Абетка міста

Світлина Наталі Яценко

Барселона привітала мій в'їзд у неї пальмами. Невисокі гори й нагромадження під ними будиночків... І раптом за поворотом вигулькує вежа Агбар — офісний хмародер-снаряд, що стримить темним пальцем у вечірне небо. Місто ввечері якесь більш таємниче і святкове, але відкрити своє обличчя, як жінка у карнавальній масці, обіцяє вдень. І відкриває: ось дуже геометричний, строгий будинок, але повз нього, мабуть, проходив веселий каталонський художник і бризнув у кількох місцях на сірі стіни червоні й білі плями фарби; а от серед квадратів вікон чотири злились в одне і утворили годинник. Старих, обшарпаних будинків, як у нас, майже не видно, натомість є багато рихтувань і кранів — всюди щось відновлюють і будують.

Антоніо Гауді у Барселоні, як стверджує Пйотр Вайль у своєму знаменитому творі „Генії місця“, залишив дванадцять споруд. Це дві третіх його архітектурної спадщини. Гауді вважають божевільним диваком, фантазером, а як на мене, він просто хотів, щоб, коли ти йдеш містом, споглядаєш ряд більш-менш однакових будинків, тебе спиною незвичне, щоб ти задер голову догори, і твій погляд мандрував хвилями карнизів, виринав з перламутрових скожок балконів до лускатого даху, що вигнувся нагорі його зодчого творіння хвостом русалки. Так і з недобудованою досі Саграда Фамілією. Вона складна і проста водночас: у ній стільки деталей, вигинів, нюансів, що можна блукати в їх лабіринтах безконечно, а з другого боку, з боку озера, вона дуже проста — якщо дивитись на неї здалеку, примостившись на лавочці, то здасться вона замком, який виліпив хлопчик з мокрого піску, бавлячись біля моря.

Ранок і радість у Барселоні — тотожні речі. Вікна у всіх навстіж, тому шум води, грюкання на кухні тарілок будять не згірш за будильник. Пощастило жити у старому будинку, де ліфт — для двох, з подвійними кованими дверима, які відчиняються-зачиняються вручну, де є маленькі внутрішні дворики з трубами і шворками для сушіння білизни. Щоб дізнатись, яка нині буде погода, визираєш з вікна у „колодязь“ і дивишся на клаптик неба вгорі. Воно блакитне.

Сонце пече, але не спалює, гріє, але великий кондиціонер — море. Вітер з нього свіжий і приємний, через що і при 30 градусах почуваєшся комфортно: піт градом не тече, хоч і кортить через піші довгі переходи від однієї пам'ятки до іншої (місто все ж велике) занурити ноги в котрийсь із фонтанів і так сидіти, допоки не ляжуть на місто сутінки.

Ескалатори, фунікулери, канатні дороги — все це полегшує пересування містом, створює додаткові візуальні можливості для туристів. У Барселоні є дві канатні дороги, одна — це невеликі кабінки, які курсують над містом, друга — один великий вагончик на багатьох пасажирів, що пливе на значній висоті над усією акваторією порту. Для закоханих перша канатка як знахідка — дає можливість відчутти, що весь світ належить тільки їм двом.

Люди — енергетика будь-якого міста. Тих, кого бачила у п'ятницю ввечері в ресторанах, емоційні, доволі розкуті, щирі і просто щасливі. Не тому, що мають достатньо грошей, щоб не готувати вечерю вдома (хоч і тому, напевно, теж), а тому, що робочий тиждень позаду, що бути добрим, люблячим і відкритим до інших для них природно. Хоча бувають і надто тем-

пераментні типи — якийсь чоловігя у супермаркеті зненацька лягнув мене по плечу...

Особливістю Барселони є її оптимальність: широкі площі і вузькі вулички, на яких, на відміну від Львова, нікому не тісно, гармонійна еkleктика архітектурних стилів, поєднання звичних для нас листяних дерев і екзотичних (в одному провулку росте апельсин, трохи піднімаєшся вище — кактуси, на листках яких туристи видряпали свої імена)...

Незвичного колориту надають місту темношкірі. Тут вони торгують на тротуарах сумками, віялами та іншим крамом. Його вони розкладають на простирадлі, до кінців якого прив'язують мотузки і тримають їх у руці. Якщо з'являється поліція, один порух руки — і все стає звичайним мішком у негра на плечі. Застиглою динамікою міста є і ряди скутерів, набагато менше — велосипедів у вуличках між будинками. Кажуть, що місто посідає чи не перше місце у світі за кількістю мопедів-скутерів на душу населення.

Атмосферу Барселони доповнюють запахи — від важких каналізаційних до приємних квіткових у парку Гуель. Цей парк — барселонський Високий Замок, звідки добре видно панораму міста, вражає вдалим переплетенням архітектурних елементів із природними — колони нагадують похилі у вузліваті дерева, але стовбур раптом може перейти у скульптуру жінки, здалеку яку і не розгледити. І багато там мозаїки: нею вкрита емблема парку — ящірка-дракон, обрамлення центральної площі, лавки, а будинок адміністрації і сторожа взагалі нагадують казкові будиночки з медових пряників, вкритих безе...

Наталія ЯЦЕНКО

знай наших!

Нещодавно у польському місті Корбелов завершився чемпіонат світу з гірського бігу. За першість змагалися 696 спортсменів-ветеранів з 28 країн світу. Команду України представляло п'ятеро спортсменів Львівщини, серед них — Оксана Заліско і Марія Островська. Вони й здобули для України дві бронзові медалі

Спортивні успіхи Оксани Заліско

Для Оксани Заліско, старшого викладача кафедри фізичного виховання ІГСН Львівської політехніки, участь у чемпіонаті світу з гірського бігу серед майстрів була знаковою: якщо на чемпіонатах світу з лижних перегонів виступала уже не один раз, то тут була вперше.

— Цього чемпіонату я чекала довго і з нетерпінням, — ділиться враженнями Оксана Заліско. — Тра-са була складна (дистанція у 8 км), важкі погодні умови (вітер з дощем, туман, ще й температура коливалася від + 22 градуси коло підніжжя гори і до + 5 на горі), під ногами болото і каміння... Стартували ми на висоті 600 м над рівнем моря і завершували біг на вершині гори Пілска (1592 м).

Перше місце виборола ірландка, на другому місці опинилася німкеня. За третє місце боролася з американкою. Майже всю дистанцію я була четверта. Коли побачила її за три кілометри до фінішу, зрозуміла, що зможу обійти свою суперницю, тим паче, що мої кросівки були пристосованіші до такого бігу. На горі бракувало кисню, дув сильний вітер, було дуже холодно. Усе ж я перемогла її на 17 секунд.

Звичайно, перемога прийшла до мене не сама собою. За нею — багато тренувань як на лижах, так і з гірського бігу і багато змагань як місцевого, так

На п'єдесталі слави (третє місце) Оксана Заліско

і міжнародного рівня. Взимку цього року я виступала на чемпіонаті світу з лижних перегонів (Ралун, Швеція), де на дистанції 30 кілометрів здобула два призових місця. Згодом на I Всесвітніх зимових іграх (Поклюка, Словенія) здобула ще дві медалі. У змаганні брало участь 25 учасників з 18 країн світу, зокрема — 5 учасниць з Польщі.

Дуже насичені були й весна і літо. Наприкінці квітня я брала участь у міні-марафоні, який проходив у Кракові в Польщі. Там мені дісталася друге місце. Згодом була в Острозі на Рівненщині, де взяла участь у літньому чемпіонаті України з лиже-ролерів, успішно подолавши п'ять кілометрів класичним і вільним стилями, тож два перші місця теж дісталися мені. На традиційних міжнародних змаганнях з бігу на 10 кілометрів, що проходили 8 травня в Ковелі (на День міста), серед усіх учасників (починаючи від 20 років) я в абсолюті посіла шосте місце, а у своїй віковій категорії — перше. А ще були змагання у Верещиці, що на Львівщині, на чемпіонаті України з триатлону. Ветерани змагалися за скороченою програмою (плавання — 500 м, велогонка — 10 км і крос — 2 км.). Я посіла друге місце (перше дісталася шістнадцятирічній учасниці). Ще побувала в Польщі на міжнародних змаганнях з гірського бігу. Мій біг на гори Вжар і Стожек також не залишився поза увагою суддів: два перші місця знову були за мною. Я щаслива, що можу досягати таких значних спортивних успіхів. І дякую за це своїй рідній Політехніці, яка підтримує мене у моїх спортивних амбіціях.

Катерина ГРЕЧИН

футбол

„Карпати“ побачать Париж

Цього четверга відбудеться другий матч львівської команди у рамках цьогорічного розіграшу Ліги Європи.

Чесно кажучи, цей поєдинок очікується з боязною та надією водночас. З боязною, бо після поразки „Карпат“ в останньому турі від сімферопольської „Таврії“ певний страх виникає за захисну ланку львів'ян, котра регулярно стала пропускати по три голи за матч. З другого боку, після феєричних матчів з „Галатасараєм“ та дортмундською „Борусією“ вболівальники вірять, що „Карпатам“ до снаги і нові звитяги. Та й, зрештою, команда під орудою Олега Кононова показує футбол, котрий подобається не тільки вболівальникам зі Львова. Зараз, без перебільшення, вся Україна у захопленні від гри „Карпат“.

Після поразки від „Таврії“, „Карпати“ ділять 3 — 4 місце з дніпропетровським „Дніпром“. Натомість наступний суперник львів'ян паризький ПСЖ в останньому

турі французької першості з рахунком 2:0 на виїзді здолав „Ланс“ і посідає в турнірній таблиці п'яте місце. Окрім того, у першому турі групового турніру Ліги Європи ПСЖ здолав на виїзді „Севілью“. Тож суперник у „Карпат“ — більш ніж серйозний. Та сподіваємося, тренерський геній Олега Кононова зуміє підібрати на цю гру правильну стратегію, і „Карпати“ зможуть добитися позитивного для себе результату. Тим паче, що у цьому сезоні в Євротурнірах львів'яни краще виступають все ж на виїзді. Мотивація на такий матч буде на належному рівні, єдині побоювання — за функціональну готовність гравців, яким доводиться грати по кілька матчів на тиждень. Проте „Карпати“ вже не раз змогли здивувати футбольну Європу і примусили скептиків мовчати. Тож тепер усі ми з нетерпінням чекаємо нових футбольних див від зелено-білих, і хай на нашій вулиці знову буде свято!

Ігор МИХАЛЕВИЧ

Програма X Міжнародного театрального фестивалю „Золотий Лев-2010“

1 ЖОВТНЯ

„Алея живих скульптур“ (вистава Євпаторійського театру живої скульптури, Україна). Алея до Оперного театру. 15.30 — 19.00.

Карнавал. Проспект Свободи. 19.00 — 20.00.

Відкриття фестивалю. Майдан перед Оперним театром. 20.00 — 20.30.

Вулична вистава „Містерія Пінзеля“ (вистава Львівського театру „Воскресіння“, Україна). Майдан перед Оперним театром. 20.30.

„Едип. Собака будка“ (вистава Київського молодіжного театру „Дах“, Україна). Львівський академічний духовний театр „Воскресіння“. 21.00.

В. Шекспір „Сон в літню ніч“ (вистава Кишинівського ДРДТ ім. А. П. Чехова, Молдова). Перший український театр для дітей та юнацтва. 17.00.

2 ЖОВТНЯ

„Едип. Собака будка“ (вистава Київського молодіжного театру „Дах“, Україна). Львівський академічний духовний театр „Воскресіння“. 15.00

В. Шекспір „Гамлет“ (вистава Луганського драматичного театру, Україна). Перший український театр для дітей та юнацтва. 17.00.

В. Шекспір „Король Лір“ (вистава Львівського академічного театру ім. Л. Курбаса, Україна). Львівський академічний театр ім. Леся Курбаса. 16.00.

М. Коляда „Та, що слухає кроки“ (вистава Харківського державного академічного драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка, Україна). Львівський муніципальний театр. 19.30.

„Алея живих скульптур“ (вистава Євпаторійського театру живої скульптури, Україна). Алея до Оперного театру. 14.00 — 19.00.
Театральний хеппенінг оркестру великих бубнів (Варшава, Польща). Майдан перед Оперним театром. 20.00.

3 ЖОВТНЯ

М. Старицький „Розбите серце“ (вистава Львівського академічного духовного театру „Воскресіння“, Україна). Львівський академічний духовний театр „Воскресіння“. 16.00.

С. Мрожек „Емігранти“ (вистава Люблінського театру Provisorium, Польща). Перший український театр для дітей та юнацтва. 19.30.

„Алея живих скульптур“ (вистава Євпаторійського театру живої скульптури, Україна). Алея до Оперного театру. 14.00 — 19.00.

4 ЖОВТНЯ

„ВІТКАЦИ: за 20 хвилин — десята година“ (вистава Слупського нового театру ім. Віткаци, Польща). Львівський академічний духовний театр „Воскресіння“. 15.00.

Концерт майстрів гонгу Слупського нового театру ім. Віткаци (Польща). Львівський академічний духовний театр „Воскресіння“. 21.00.

М. Гоголь „Одруження“ (вистава Бекешчабського обласного драматичного театру ім. М. Йоккої, Угорщина). Перший український театр для дітей та юнацтва. 17.00.

5 ЖОВТНЯ

Ф. Кафка „Перетворення“, (вистава Віденського театру ТАБОР, Австрія). Львівський академічний духовний театр „Воскресіння“. 16.00.

М. МакДонах „Каліка з Інішману“ (вистава Пермського театру „У Моста“, Росія). Перший український театр для дітей та юнацтва. 20.00.

Н. Ромчевич „Провина“ (вистава Національного центру театрального мистецтва ім. Л. Курбаса, творча майстерня „Театр у кошику“, Львів, Україна). Львівський академічний театр ім. Леся Курбаса. 15.00.
За М. Гоголем „Вій. Страшна помста“ (вистава Нового київського театру „Театр“, Україна). Львівський муніципальний театр. 17.30.

6 ЖОВТНЯ

А. Чехов „Вишневі сад“ (вистава Львівського академічного духовного театру „Воскресіння“, Україна). Львівський академічний духовний театр „Воскресіння“. 19.00.

А. Чехов „Ведмідь“ (вистава Каліфорнійського театру Arlekin Players, США). Перший український театр для дітей та юнацтва. 17.30.

М. Засць „Кравець з Інвернесу“ (вистава Театральної компанії DOGSTAR, Інвернес, Шотландія). Львівський академічний театр ім. Леся Курбаса. 16.00.

7 ЖОВТНЯ

За С. Цвейгом „Очі вічного брата“ (вистава Державного молодіжного театру ім. М. Вахідова, Душанбе, Таджикистан). Львівський академічний духовний театр „Воскресіння“. 17.00.

М. Засць „Кравець з Інвернесу“ (вистава Театральної компанії DOGSTAR, Інвернес, Шотландія). Львівський академічний театр ім. Леся Курбаса. 15.00.

„Місто сліпих“ (вистава Краківського театру „КТО“, Польща). Майдан перед Оперним театром. 20.00.

експрес-оголошення

Вважати недійсними:

утрачений студентський квиток, виданий Львівським національним університетом ім. І. Франка на ім'я Зузак Назара Миколайовича;

утрачений студентський квиток ВЕ № 407621, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Гривнака Ярослава Романовича;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Хімчак Софії Ігорівни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Романовської (Ящук) Мар'яни Юрійовни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Гуцалюка Остапа-Івана Івановича;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Мірохи Христини Романівни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Шидловської Тетяни Василівни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Боровської Марії Степанівни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Шняка Романа Юрійовича;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Цюпки Мар'яни Іванівни;

утрачений студентський квиток № 05586904, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Горинь Наталії Андріївни;

утрачену залікову книжку ВК № 07048617, видану Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Павлюка Василя Юліановича;

утрачену залікову книжку, видану Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Федчини Назара Михайловича;

утрачену залікову книжку, видану Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Кікіна Антона Сергійовича;

утрачений студентський квиток № 07128475, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Лупіна Романа Олександровича;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Гернешій Алли Юрійовни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Русановської Ориси Андріївни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Шкромиди Миколи Володимировича;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Сердюк Валерії Сергіївни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Пославської Софії Ігорівни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Павлюка Руслана Романовича;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Логінської Катерини Андріївни;

утрачений студентський квиток, виданий Національним університетом „Львівська політехніка“ на ім'я Федух Лесі Михайлівни.

штаб цивільної оборони застерігає

Не впевнені, що гриб їстівний — викиньте його!

Найчастіше можна отруїтися від вживання умовно-їстівних грибів, які невміло приготовані. Вживання їстівних грибів, якщо вони старі чи зібрані на промислових смітниках, узбіччі автострад, військових полігонах і містять у собі продукти розкладання білків, накопичують з'єднання важких металів, можуть призвести до найгіршого.

Перші ознаки отруєння — нудота, блювання, нестерпний біль у животі — проявляються через 0,5 — 2 години після вживання грибів і навіть через 8 — 48 годин (при отруєнні блідою поганкою та деякими мухоморами). При отруєнні блідою поганкою, мухоморами симптоми починають виникати, коли токсини досягли мозку, власне, мозкового нервового центру, що регулює діяльність всіх органів. Після зазначених ознак (симптомів) починається надмірне виділення шлункового соку і слизу, організм зневоднюється, настає нестерпна спрага, синіють губи, нігті, холонуть руки і ноги, виникають судоми. Згодом отрута паралізує нерви, які регулюють роботу кровоносних судин, падає кров'яний тиск, відбувається жирове переродження печінки, нирок, серця, настає смерть.

Що робити, коли з'явилися ознаки отруєння? У жодному разі не заспокоюйтесь, що це скоро мине! Вірогідність смерти від отруєння грибами дуже велика! Але, якщо людина і „видряпається“ після отруєння, то вона може залишитися інвалідом, тому що після отруєння розвивається ниркова або печінкова недостатність, гепатит.

Перше, що потрібно зробити, — терміново викликати швидку медичну допомогу. Друге — випити літр світло-рожевого розчину марганцівки з 4 — 5 пігулками активованого вугілля і викликати блювоту. Прийміть послаблюючі

препарати — 100 г касторової олії або 200 г сульфату магnezії. Промивайте шлунок доти, доки не з'явиться чиста вода. Людину, яка отруїлась, морозить, тому її потрібно добре накрити і покласти до ніг грілку.

Прислухайтесь до наших порад:

- Не впевнені, що гриб їстівний — викиньте його.
- У жодному разі не пробуйте сирий гриб на смак.
- Купуйте тільки цілі гриби.
- Зі собою завжди майте засоби для відновлення водно-сольового балансу, медичне активоване вугілля або інший сорбент, вітамін С, антибіотики (типу левоміцетину).

Не вірте, що:

- Отруту з гриба можна вивести шляхом кулінарної обробки.
- Отруйні гриби мають неприємний запах, а їстівні — приємний.
- Отрута з грибів видаляється після кип'ятіння протягом кількох годин.
- Якщо в каструлі є отруйні гриби, опущена у відвар срібна ложка чорніє, а цибуля синіє.
- Отруту нейтралізує алкоголь. Навпаки, отрута деяких грибів у взаємодії із алкоголем лише швидше розчиняється та викликає бурхливу інтоксикацію.

Володимир ЛЯХОВ,
начальник штабу ЦО Львівської політехніки

Колективи кафедр захисту інформації, безпеки інформаційних технологій та комп'ютеризованих систем автоматизації ІКТА Львівської політехніки глибоко сумують з приводу смерті кандидата технічних наук, доцента

Зеновія Михайловича Стрілецького

та висловлюють щире співчуття родині та друзям покійного.

Все своє свідоме життя Зеновія Михайлович був активним учасником становлення Української держави. Він — один із організаторів та перших членів Товариства української мови ім. Т. Шевченка, „Просвіти“, Народного Руху України, депутат Залізничної районної та Львівської міської рад перших демократичних скликань, учасник підняття українського національного прапора над Ратушею.

**Пам'ять про чудову людину назавжди залишиться в наших серцях.
Вічна йому пам'ять...**

Колективи кафедри хімії і технології неорганічних речовин й Інституту хімії та хімічних технологій Львівської політехніки висловлюють глибоке співчуття завідувачу кафедри, професорові Віктору Теофіловичу Яворському з приводу тяжкої втрати — смерті

брата Мирона.

Колектив тижневика „Аудиторія“ висловлює щире співчуття Ользі Кулявець і Наталі Горбаньовій з приводу тяжкої втрати — смерті їхньої матері

Любові Іванівни Гавловської.

ОСВІТНІЙ СТУДЕНТСЬКИЙ ТИЖНЕВИК „АУДИТОРІЯ“

Засновник і видавець — Національний університет „Львівська політехніка“
Реєстраційне свідоцтво — КВ № 2743
Індекс 35004

Виходить з жовтня 1946 року. Періодичність — один раз на тиждень. Сфера розповсюдження — загальнодержавна. Ціна — 1,50 грн.
Кольороподілені фотоформи виготовлено в ТзОВ „Растр-7“, вул. Кн. Романа, 9/1.
Газету надруковано у видавництві Львівської політехніки, вул. Ф. Колесси, 2.
Спосіб друку — офсетний. Обсяг 2,33 ум. друк. арк.
Наклад 2000. Зам. №

Головний редактор — Ярослава ВЕЛИЧКО
Заступники головного редактора — Тетяна ПАСОВИЧ, Роман КИНДРО
Відповідальний секретар — Христина ВЕСЕЛА
Редактори відділів:
освіти і науки — Тетяна ПАСОВИЧ
молоді, сім'ї та спорту — Наталія ПАВЛИШИН
культури та дозвілля — Софія МАТВІЙ
Літературний редактор — Олег СЕМЕНИШИН
Логотип, дизайн та комп'ютерне складання — Павло ПРОЦІВ
Редакція послуговується Проектом нового українського правопису.

Листи, рукописи, ілюстрації не рецензуємо і не повертаємо.
Редакція застерігає за собою право літературного редагування, скорочення текстів.
Автори матеріалів відповідають за достовірність наведених фактів.
Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. За зміст і достовірність рекламних оголошень відповідає рекламодавець.
При передруках посилання на „Аудиторію“ обов'язкове.
На першій сторінці — світлина Ірини МАРТИН, на останній — Тетяни ПАСОВИЧ.